

Etterlevelse av nasjonale krav til universiteter og høyskolars kvalitetssystem og kvalitetsarbeid

[Universitets- og høyskoleloven](#) pålegger alle universiteter og høyskoler å ha et tilfredsstillende internt system for å sikre og videreutvikle kvaliteten i utdanningene. Krav til institusjonenes kvalitetssystem og -arbeid er nedfelt i [Forskrift til universitets- og høyskoleloven \(universitets- og høyskoleforskriften\)](#).

Avdeling for utdanning har vurdert forslaget til revidert kvalitetssystem opp mot hvert enkelt forskriftskrav. Til hjelp i vurderingen er kommentarer fra [NOKUTs veileder](#) til de enkelte bestemmelsene inkludert i dokumentet (dels i utdrag, dels i sin helhet).

Merk at når det gjelder etterlevelse av kravene til det systematiske kvalitetsarbeidet er det her gjort en vurdering av hva som er nedfelt i kvalitetssystemet. Når NOKUT skal føre tilsyn med OsloMets kvalitetsarbeid vil det imidlertid være hvordan kvalitetsarbeidet fungerer i praksis som blir evaluert. Da er det også andre aktiviteter enn de som er nedfelt i kvalitetssystemet som vil være relevante.

§ 1-7. Krav til kvalitetssystem

Forskriftskrav

Institusjonen skal ha et kvalitetssystem som er skriftlig og tilgjengelig, og som gjelder for alle institusjonens studietilbud. Systemet skal minst bestå av følgende:

NOKUTs veileder

For å kunne anses som tilfredsstillende må kvalitetssystemet minst bestå av følgende elementer (punktene a-d):

Forskriftskrav

- a) beskrivelse av ansvarsforholdene, rapporteringslinjene og hvordan kvalitetsarbeidet skal gjennomføres i praksis

NOKUTs veileder

Beskrivelse av ansvarsforhold og rapporteringslinjer samt mandater, prosedyrer og ordninger for den praktiske gjennomføringen av et systematisk kvalitetsarbeid. Ordningene for den praktiske gjennomføringen av kvalitetsarbeidet omfatter også rutinene som beskrevet i ledd b, c og d i denne bestemmelsen.

NOKUTs erfaring er at de fleste norske universiteter og høyskoler har beskrevet ansvarsforholdene i eget kvalitetsarbeid, altså hva som skal gjøres, og hvem som har ansvar. Systemene beskriver rolle- og ansvarsfordeling og beslutnings- og rapporteringslinjene samt de viktigste virkemidlene i kvalitetsarbeidet. De fleste systemene suppleres også av underliggende dokumenter som beskriver hvordan kvalitetsarbeidets ulike virkemidler skal gjennomføres, som mandater, maler og utfyllende rutinebeskrivelser. Noen institusjoner har egne rutiner for ph.d.- utdanningene, fordi mange av rutinene i institusjonens overordnede kvalitetssystem tar utgangspunkt i utdanninger på bachelor- og masternivå.

Vurdering

Kapittel 3 beskriver roller og ansvar i kvalitetsarbeidet. I kapittel 1 beskrives hvordan kvalitetsarbeidet skal drives i praksis på ulike nivåer og hvordan rapporteringslinjene er.

Systembeskrivelsen er supplert med flere retningslinjer (f.eks. retningslinjer for etablering av nye studier og nedlegging av studier og utarbeiding av program- og emneplaner ved OsloMet, og retningslinjer for periodiske evalueringer), utvalgsmandater, ressurser i Canvas o.a.

Kravet er utvilsomt oppfylt.

Forskriftskrav

- b) institusjonens rutiner for systematisk kontroll med, og videreutvikling av, kvaliteten i studietilbudene, herunder rutiner for å sikre tilstrekkelig dokumentasjon av kvalitetsarbeidet og rutiner for å rette opp sviktende kvalitet innen rimelig tid

NOKUTs veileder (utdrag)

Denne bestemmelsen innebærer at kvalitetssystemet skal inneholde beskrivelser av hvilke ordning(er) institusjonen har for å sikre at alle studietilbud oppfyller krav til akkreditering, og hvilke ordninger institusjonen har for videreutvikling av studietilbudene. Rutiner for videreutvikling av studietilbudene kan forstås både som rutiner for å sette i gang kvalitetsutviklende tiltak basert på resultater fra kvalitetsarbeidet (som del av en

kvalitetssløyfe) og institusjonens øvrige prosedyrer for kvalitetsutvikling, som for eksempel periodisk evaluering eller videreutvikling av studieporteføljen.

«Institusjoner med selvakkrediteringsmyndighet må ha rutiner for hvordan institusjonen ved opprettelsen av nye studietilbud sikrer at akkrediteringskravene er oppfylt, og hvordan institusjonen sikrer at eksisterende studietilbud fremdeles oppfyller kravene. (...) Institusjonenes rutiner for systematisk kontroll har stor betydning for hvorvidt et kvalitetssystem kan ansees som tilfredsstillende. Ansvaret som tillegges institusjonene for å kontrollere at studietilbudene innfrir forskriftsfestede krav til akkrediterte studietilbud, er dessuten vesentlig for at samfunnet skal kunne ha tillit til kvaliteten på de studietilbudene institusjonene tilbyr. (...)

Alt av rutiner som er ment å videreutvikle kvaliteten i studietilbudene, er relevant – fra institusjonens rutiner for intern og ekstern evaluering av kvaliteten i det enkelte studietilbud, til institusjonens rutiner for videreutvikling av studieportefølje eller kvalitetsområder på alle nivåer. Det skal gis en overordnet beskrivelse av hvilket kunnskapsgrunnlag institusjonen hovedsakelig baserer sine vurderinger på, hvilke kilder til informasjonen institusjonen har tilgang til, hvilke forhold informasjonen belyser, og hvilken systematikk institusjonen har knyttet til dette. Videre skal det være tydelig hvilke roller som har ansvar for at informasjon blir innhentet, bearbeidet og analysert, og på hvilken måte informasjonen skal brukes til videreutvikling av kvaliteten i studietilbudene. Institusjonens beskrivelse av rapporteringslinjer og rutiner for rapportering eller referatføring (som oftest fastsatt i mandater eller maler) vil også være relevant, da disse er viktige for å sikre tilstrekkelig dokumentasjon av kvalitetsarbeidet.

(...)

Vurdering

Rutiner som sikrer at nye studietilbud oppfyller krav til akkreditering er nedfelt i [Retningslinjer for etablering av nye utdanninger og utarbeiding av program- og emneplaner ved OsloMet – storbyuniversitetet](#). Omtale og vurdering av hvordan OsloMet oppfyller krav til systematisk kontroll av at alle studietilbud oppfyller kravene til akkreditering til enhver tid er å finne lenger ned i dokumentet (§ 1-8 femte ledd, s. 13-15).

Kvalitetssystemet beskriver hvordan det systematiske kvalitetsarbeidet består av kvalitetssløyfer på ulike nivåer. Hvert nivå evaluerer utdanningskvaliteten jevnlig, og ser gjennom vurdering av resultatene og andre tilgjengelige data på svakheter som krever forbedringer eller områder man har ambisjoner om å bli gode på. Vurderingene gjøres dels i dialog dels i forbindelse med rapportering.

Emneevalueringer følges opp med justeringer i emneplaner, undervisningspraksis, timeplaner mm., som kan gjøres hvert studieår. På programnivå følger det med vurderingene som gjøres i forbindelse med programrapporteringen at det skal lages en plan for utvikling for perioden fram til neste rapportering (hvert annet år). Arbeidet følges opp i jevnlige møter i fagmiljøet der utdanningskvalitet er tema. I de periodiske evalueringene kommer evalueringskomiteen med forslag til forbedringer i studietilbudet. Dette følges opp ved at fagmiljøet vurderer forslagene før både rapport og fagmiljøets forslag til oppfølging går til utvalgsbehandling i fakultetenes utdanningsutvalg. Studieporteføljestyringen følger samme prinsipp.

I tillegg til at forbedringsområder framkommer i det rutinemessige sykliske kvalitetsarbeidet, som beskrevet over, er det andre kanaler for å fange opp svakheter. Muligheten studenttillitsvalgte har for å legge inn kommentarer i emnemeldingene vil kunne gi denne typen informasjon. Det samme vil dialogmøter der studenttillitsvalgte og emne-/programansvarlige eller ledere på ulike nivåer møtes. Det eksisterer også kanaler der studentene kan si fra om forhold de opplever som for dårlig i læringsmiljøet.

Dokumentasjon av innsatsen som er beskrevet over er omfattende. Mye dokumentasjon foreligger i form av kvalitets- og virksomhetsrapportering på ulike nivåer og ulike former for planer. Studentundersøkelser og periodiske evalueringer resulterer i egne rapporter. Endringer på emnenivå dokumenteres i EpN. Endringer i programplanene dokumenteres gjennom formelle saksdokumenter til de lokale utdanningsutvalgene eller ved mindre revideringer, som beslutningsnotater til prodekanene for utdanning, som har delegert myndighet til å godkjenne slike endringer.

Kravet vurderes som oppfylt.

Forskriftskrav

- c) beskrivelse av institusjonens arbeid med læringsmiljø, jf. universitets- og høyskoleloven § 10-1 tredje ledd

NOKUTs veileder

Universitets- og høyskoleloven § 10-1 tredje ledd stiller krav om at institusjonens arbeid med læringsmiljø skal dokumenteres og inngå i institusjonens kvalitetssystem. I § 10-1 andre ledd er læringsmiljø definert som «de forholdene som virker inn på studentenes muligheter til å tilegne seg kunnskap, og som er av betydning for studentenes fysiske og psykososiale helse». Videre presiserer loven at fysiske, digitale, organisatoriske, pedagogiske og psykososiale forhold inngår i læringsmiljøet.

Beskrivelser av ansvarsforhold og rapporteringslinjer, samt mandater og rutiner for den praktiske gjennomføringen av institusjonens arbeid med læringsmiljø, skal komme tydelig frem av kvalitetssystemet. Institusjonens arbeid med læringsmiljø skal foregå systematisk og være tilpasset forholdene og særtrekkene ved institusjonen.

Vurdering

Kap. 2.2.4 gir en beskrivelse av system for og arbeid med læringsmiljø.

Læringsmiljøutvalget er beskrevet under 3.1. Styrer og utvalg. Der inngår hva som er LMUs oppgaver og rutine for hvordan arbeidet i LMU utføres og rapporteres.

Psykososialt læringsmiljø er ett av tre hovedområder i OsloMets delstrategi for utdanning. Strategien følges opp primært gjennom fakultetenes handlingsplaner.

Arbeidet med læringsmiljø er et viktig tema i den ordinære kvalitetssløyfen der evalueringer, dialog, vurderinger og tiltak for videreføring og forbedring inngår.

Si fra-systemet sikrer at studentene har en kanal til å melde fra om forhold ved det fysiske læringsmiljøet eller psykososiale forhold når de ordinære kanalene for dette svikter eller studentene kvier seg for å benytte dem.

Kravet vurderes som oppfylt.

Forskriftskrav

- d) beskrivelse av institusjonens rutiner for studentevalueringer, jf. universitets- og høyskoleloven § 3-5 første ledd annet punktum.

NOKUTs veileder

Universitets- og høyskoleloven § 3-5 første ledd stiller krav om at studentevalueringer skal inngå i institusjonens kvalitetssystem. Det stilles ikke krav til hyppighet, form eller innhold i evalueringene, men NOKUT forutsetter at institusjonen gjennomfører studentevalueringer knyttet til utdanningskvaliteten på en systematisk og hensiktsmessig måte.

Vurdering

Systemet nedfeller at emneevalueringer skal gjennomføres hver gang et emne er gjennomført. Rutiner for periodiske evalueringer inngår i systemet. Videre beskrives det hvilke studentundersøkelser OsloMet gjennomfører og hvilke undersøkelser som gjennomføres av andre og som genererer data som benyttes i det systematiske kvalitetsarbeidet ved OsloMet.

Kravet er utvilsomt oppfylt.

§ 1-8. Krav til kvalitetsarbeid

NOKUTs veileder

Overordnet om kravene i § 1-8

Kravene som stilles til kvalitetsarbeid i universitets- og høyskoleforskriften, skal sikre at institusjonene har en tydelig kvalitetssløyfe som bidrar til kontinuerlig kvalitetsarbeid, som ivaretas i alle deler av organisasjonen, som følges opp over tid, og som sørger for at studietilbudene kontinuerlig utvikles og kvalitetssvikt rettes opp

Forskriftskrav

Kvalitetsarbeidet skal være del av institusjonens strategiske arbeid.

NOKUTs veileder

Ordlyden i § 1-8 første ledd tydeliggjør at det skal være sammenheng mellom institusjonens kvalitetsarbeid og institusjonens strategiske arbeid. Samtidig er det tatt høyde for at institusjonene kan sikre denne sammenhengen på ulike måter. Institusjonens kvalitetsarbeid skal likevel omfatte målsettinger, prioriteringer, rutiner og prosedyrer som skal bidra til at institusjonens strategi virkeliggjøres, og at kvalitetsarbeidet ikke foregår på siden av det øvrige strategiske arbeidet ved institusjonen.

I tillegg til å ha en strategisk forankring skal kvalitetsarbeidet dekke de mest vesentlige områdene av betydning for utdanningskvaliteten ved institusjonen. NOKUT erfarer at mange institusjoner definerer kvalitetsområder (med relevante indikatorer), altså hvilke områder som er mest relevante for institusjonens utdanningskvalitet, og dermed også for eget kvalitetsarbeid. Kvalitetsområdene kan gjenspeile både faglig profil og institusjonelle særtrekk, men også institusjonens strategiske målsettinger, og slik være styrende for hele institusjonens kvalitetsarbeid helt til studietilbudsnivå. Dette kan både bidra til at institusjonene jobber mer systematisk innenfor de utvalgte kvalitetsområdene, og samtidig legge til rette for en tydeligere kobling mellom institusjonens øvrige strategiske arbeid og kvalitetsarbeidet på alle nivåer i organisasjonen.

Eksempelvis har NOKUT erfart at noen institusjoner har definert læringsmiljø som ett av sine kvalitetsområder. Disse institusjonene har identifisert hvilke forhold som er av særlig betydning for læringsmiljøet ved institusjonen, og kvalitetssystemet legger til rette for et systematisk arbeid med utvikling av disse områdene. Dette innebærer gjerne at institusjonen rapporterer om arbeidet med læringsmiljø på flere nivåer i organisasjonen, og at den dokumenterer utviklingen over tid.

Vurdering

OsloMets delstrategi for utdanning utpeker sentrale områder for arbeidet med utvikling av utdanningene ved OsloMet. Det skjer en prioritering og konkretisering av det strategiske arbeidet med utvikling av utdanningene bl.a. gjennom fakultetenes handlingsplaner. Planene realiseres i stor grad gjennom aktivitetene som inngår i kvalitetssystemet og det systematiske kvalitetsarbeidet.

Kravet vurderes som oppfylt.

Forskriftskrav

Kvalitetsarbeidet skal være forankret i institusjonens styre og ledelse på alle nivåer.

NOKUTs veileder

Det er institusjonens styre som har det øverste ansvaret for kvalitetsarbeidet, og den øverste ledelsen ved institusjonen har en nøkkelrolle i forankringen av kvalitetsarbeidet. En god forankring av kvalitetsarbeidet innebærer at ledelsen på alle nivåer (inkludert institusjonens styre) skal være oppdatert om kvaliteten i studietilbudene og de ordningene og tiltakene som iverksettes for å sikre og videreutvikle utdanningskvaliteten, og at ledelsen handler på bakgrunn av informasjon fra kvalitetsarbeidet. Forankring av kvalitetsarbeidet på alle nivåer bidrar også til kvalitetskultur ved institusjonen.

Hvor hyppig og på hvilke måter styret og ledelsen på ulike nivåer skal holdes oppdatert om resultater fra kvalitetsarbeidet, avhenger av behovet ved den enkelte institusjonen. NOKUT forutsetter imidlertid at det gjøres på en systematisk måte. En klar og transparent organisering vil bidra til å sikre at kvalitetsarbeidet er godt forankret i alle ledd.

Følgende forutsetninger vil bidra til god forankring:

- at roller og ansvarsfordeling er tydelig beskrevet i kvalitetssystemet
- at det er en systematikk i opplæringen, hvor de som har roller i kvalitetsarbeidet, gjøres kjent med sine oppgaver og settes i stand til å ta det ansvaret de er tiltenkt
- at de som har roller og ansvar, har reell medvirkning og innflytelse i kvalitetsarbeidet
- at det finnes arenaer for kunnskapsdeling og diskusjon.

Ved vurdering av kravet tar NOKUT utgangspunkt i organisasjonskartet og rollebeskrivelsene ved institusjonen for å identifisere hvilke ledere og nivåer som er relevante, slik at vurderingen vil være tilpasset organiseringen ved den enkelte institusjon.

Etter § 1-7 bokstav a vurderes institusjonens beskrivelse av ansvarsforhold og rapporteringslinjer i kvalitetssystemet, mens det ved vurderingen av § 1-8 andre ledd legges vekt på hvorvidt denne organiseringen fungerer i praksis, ved at institusjonens styre og ledelse på ulike nivåer ivaretar sitt ansvar og utfører sine oppgaver med eierskap og god rolleforståelse. Dette kan eksempelvis vises gjennom referater og rapporter som illustrerer hvordan institusjonen håndterer og følger opp saker om utdanningskvalitet gjennom sløyfene i rapporteringslinjen, og dermed hvordan rapporteringslinjene fungerer og ev. bidrar til oppfølgende tiltak. Vurderingen omfatter ikke bare hvordan rapportering og formidling av informasjon foregår oppover i organisasjonen, men også hvordan vedtak i styret eller beslutninger i institusjonens ledelse blir fulgt opp ved underliggende enheter (eks. fakultet/avdeling/institutt). Etter NOKUTs erfaring har mange institusjoner fungerende rutiner for rapportering oppover i organisasjonen, men ikke samme fokus på hvordan beslutninger i styret og ledelse formidles og følges opp nedover i organisasjonen.

Vurdering

Kvalitetssystemet fastsetter tydelig roller og ansvar i det systematiske kvalitetsarbeidet. Ledere på alle nivåer har tydelige mandater for sine roller og oppgaver i kvalitetssystemet. Disse er beskrevet i kvalitetssystemet, framkommer i stillingsbeskrivelser og/eller i funksjonsbeskrivelser for emne- og programansvarlige.

Universitetsstyret har det overordnede ansvaret for at den faglige virksomheten holder høy kvalitet. Det er fastsatt rapporteringslinjer som sikrer at universitetsstyret og institusjonsledelsen gjøres kjent med kvaliteten i studietilbudene og sentrale tiltak og ordninger i kvalitetsarbeidet på fakultetene. Universitetsstyret gjør prioriteringer og gir føringer for arbeidet med utvikling av universitetets utdanninger og utdanningsportefølje gjennom faste saker som inngår i årshjulet for virksomhetsrapportering (rapporter, budsjett og planer), gjennom sak om kvalitetsrapport og studieportefølje, og i enkeltsaker som etablering og nedlegging av gradsutdanninger.

Utdanningsutvalgene på institusjons- og fakultetsnivå har sentrale roller i kvalitetssystemet. OsloMets utdanningsutvalg gir råd til styret og fattar beslutninger i saker hvor de har delegert myndighet.

Styringsdialogmøtene, som avholdes mellom institusjonsledelsen og ledelsen ved fakultetene to ganger i semesteret, gir anledning til å diskutere forhold knyttet til utdanningene som er rapportert fra fakultetene, og er et forum der universitetsledelsen kan komme med føringer for fakultetenes videre arbeid med basis i føringer fra universitetsstyret. Dette utgjør en viktig tilbakemeldingssløyfe i kvalitetssystemet, som kommer i tillegg til tildelingsbrev og andre skriftlige føringer. Ved fakultetene avholder fakultetsledelsen styringsdialogmøter med sine institutter, en arena som har tilsvarende funksjon som arena for dialog og tilbakemeldinger.

Det er i revidert kvalitetssystem fastsatt at det skal være møter i fagmiljøene på alle studieprogrammer, der utdanningskvalitet er tema. Dette vil gi en bedre tilbakemeldingssløyfe på dette nivået.

Kvalitetssystemet med tilhørende bestemmelser beskriver strukturer, ansvarsfordeling og rutiner som sikrer at kvalitetsarbeidet ved OsloMet er forankret i institusjonens styre og ledelse på alle nivåer. Kravet oppfylles ved at disse bestemmelsene etterleves, og vurderes som oppfylt per i dag.

Forankringen kan imidlertid være mer eller mindre solid, ettersom hvilken betydning arbeidet med utdanningskvalitet tillegges. En vurdering av dette måtte basert seg på en kartlegging hvor vi f.eks. ser på i hvor stor grad utdanningssaker er tema i styringsdialogmøter, hvilken vekt kvalitetsarbeidet tillegges i opplæring av nye ledere på ulike nivåer osv.

Forskriftskrav

Studenter og ansatte skal medvirke i kvalitetsarbeidet.

NOKUTs veileder

Kravet innebærer at både studenter og ansatte skal være reelt medvirkende i institusjonens arbeid med å sikre og videreutvikle kvaliteten i studietilbudene. Kravet legger ingen føringer for hvordan medvirkningen skal organiseres. Institusjonen står fritt til å finne hensiktsmessige måter å involvere ansatte og studenter i kvalitetsarbeidet, som er tilpasset institusjonens størrelse, organisering, faglige profil og egenart samt andre lokale behov. At studenter og ansatte er reelt medvirkende i kvalitetsarbeidet, er en viktig forutsetning for å skape kvalitetskultur. Gjennom tydelige strukturer og velorganiserte møteplasser kan institusjonen legge grunnlaget for at både studenter og ansatte opplever eierskap til kvalitetsarbeidet og blir aktive medspillere i utviklingen av utdanningskvaliteten.

Følgende forhold vil bidra til god medvirkning:

- at institusjonen har en organisasjonsstruktur der inkludering, åpenhet og medbestemmelse blir vektlagt
- at roller og ansvar er tydelig beskrevet i kvalitetssystemet, og at det er en systematikk i opplæringen i kvalitetsarbeid, slik at studenter og ansatte gjøres kjent med sine rettigheter og plikter i institusjonens kvalitetsarbeid
- at institusjonen har ordninger, strukturer eller møteplasser som legger til rette for medvirkning av ansatte og studenter, og som gir dem mulighet til å komme med innspill til utdanningskvaliteten.

Studenter og ansattes medvirkning i kvalitetsarbeidet oppnås gjennom ulike rutiner og strukturer som fremmer aktiv deltakelse, innspill, dialog og deling av erfaringer. Både studenter og ansatte bør få opplæring som gir dem nødvendig forståelse og trygghet i rollen som aktive deltakere i kvalitetsarbeidet. Institusjonen bør på en systematisk måte formidle resultater fra kvalitetsarbeidet til studenter og ansatte. Slike tilbakemeldinger er relevante fordi de kan bidra til å styrke tilliten til og engasjementet i kvalitetsarbeidet.

For ansatte er det viktig at institusjonen gir dem handlingsrom og arenaer der de kan utvikle og utveksle god praksis, diskutere utdanningskvalitet og komme med forslag til forbedringer. For studentene er deres formelle involvering gjennom studentdemokratiet grunnleggende for en systematisk medvirkning i kvalitetsarbeidet. Alle studenter, uansett hvilke studietilbud de er tilknyttet, skal ha muligheten til å bidra aktivt i institusjonens kvalitetsarbeid.

Vurdering

Det er lagt opp til utstrakt medvirkning fra ansatte gjennom de ulike rollene som er beskrevet i systemet. Alle som underviser deltar i dialogmøter på emnenivå. Videre er ansattes medvirkning sikret gjennom representasjon i utdanningsutvalgene og gjennom medvirkningsapparatet. Utforming av revidert kvalitetssystem er gjenstand for en bred høring i organisasjonen.

Studentenes medvirkning skjer gjennom deltagelse i evalueringer, deltakelse i klassens time der dette arrangeres, gjennom valgte representanter i studentdemokratiet og representasjon i alle styrer og utvalg. Studenttillitsvalgte på kullnivå har en viktig rolle i kvalitetssystemet ved at de er talerør for sin studentgruppe inn mot programledelse. Studentrådene på institutt- og fakultetsnivå representerer studentene i dialog og samarbeid med ledere på disse nivåene. Studentparlamentet er en viktig samarbeidspartner for universitetsledelsen og avdeling for utdanning i utdanningsspørsmål. Studentparlamentets leder deltar i møtene til universitetets ledermøte. I tillegg kommer at studentene er representert i alle styrer og utvalg.

Emneansvarlige skal gi tilbakemelding til studentene på emnet om hva som har fremkommet av emneevalueringer og hvordan disse er fulgt opp. Studenttillitsvalgte har gjennom emnemeldingene mulighet til å kommentere forhold ved emnene de ikke er tilfredse med. Representanter for studentene skal delta i ett av møtene som skal avholdes på studieprogramnivå der utdanningskvalitet er tema.

Studentparlamentet ivaretar opplæring av studenttillitsvalgte, men tillitsvalgtkonferansen, som er et sentralt opplæringstiltak, gjennomføres i samarbeid med OsloMet. For ansatte er det i hovedsak ulike skriftlige ressurser som beskriver ansvar og oppgaver i kvalitetsarbeidet.

Det er fastsatt at det skal arrangeres en årlig samling for programansvarlige, som vil bidra til å styrke opplæring til denne rollen.

OsloMet ønsker at studenter skal medvirke på mange områder. Det er imidlertid en utfordring å mobilisere nok studenter til de ulike oppgavene studentgruppen er tillagt.

Kravet vurderes som oppfylt.

Forskriftskrav

Institusjonen skal sørge for å ha tilstrekkelig informasjon til å kunne vurdere kvaliteten i alle studietilbud.

NOKUTs veileder

Kravet innebærer at institusjonen aktivt skal innhente og anvende relevant informasjon fra

eksterne og interne kilder i sitt kvalitetsarbeid og benytte seg av tilgangen til et bredt datagrunnlag skaffet til veie av offentlige myndigheter. Institusjonens informasjonsinnhenting skal være systematisk, målrettet og hensiktsmessig organisert, slik at både kildenes omfang og innhold er relevante og tilstrekkelige. Det er opp til institusjonen å sørge for å ha den informasjonen som er nødvendig for å kunne gjøre kvalifiserte vurderinger og analyser av kvaliteten i alle sine studietilbud.

→ Eksempler på institusjonens egen innhentning av informasjon fra relevante kilder er

interne student- og studiedata, periodiske evalueringer, studentevalueringer, kandidatundersøkelser, opptaks-, gjennomstrømmings- og frafallsundersøkelser samt evalueringer og tilbakemeldinger fra vitenskapelig ansatte, eksterne sensorer, praksisveiledere, samarbeidspartnere fra arbeids- og samfunnsliv osv.

→ Eksempler på datagrunnlag fra offentlige myndigheter er Studiebarometeret, Studentenes helse- og trivselsundersøkelse, Kandidatundersøkelsen og Database for statistikk om høyere utdanning.

NOKUT har erfart at noen institusjoner samler inn informasjon fra et bredt spekter av kilder uten at disse kildene har en klar kobling til hvilke områder av betydning for utdanningskvaliteten som skal belyses. Dette resulterer i at både innhenting og bruken av informasjonen blir mindre målrettet enn ønskelig. Hvis informasjonsinnhenting blir for omfattende, risikerer institusjonen at store mengder data ikke blir analysert og anvendt på en hensiktsmessig måte. Dette reduserer verdien av informasjonen og hindrer den i å bidra til en tydelig retning for kvalitetsarbeidet.

NOKUT forventer at institusjonen vurderer hvilke områder og forhold som er relevante å belyse, og benytter seg av kildene på en systematisk måte. Institusjonen bør ikke innhente mer informasjon enn det som er nødvendig og hensiktsmessig. Et viktig ledd i arbeidet med å innhente informasjon er derfor å prioritere og balansere kildene. For å vurdere hva slags informasjon som bør hentes inn, og fra hvilke kilder, kan det være nyttig å ta utgangspunkt i institusjonens strategiske arbeid og ev. institusjonens utvalgte kvalitetsområder.

Informasjonen som blir hentet inn, skal være tilstrekkelig til å danne et helhetlig bilde av kvaliteten i studietilbudene.

NOKUT har erfart at institusjoner organiserer datainnsamlingen på ulike måter. Noen gjør dette ved å knytte kildene til kvalitetsområder eller indikatorer som anses som særlig relevante for institusjonen. En annen og ev. supplerende fremgangsmåte er å organisere kildene slik at de belyser kvaliteten i emner, i studietilbud eller i porteføljen på institusjonsnivå. Flere institusjoner har systematisert datainnhenting gjennom kvalitetssystemet, eksempelvis i et årshjul.

Kravet innebærer en forventning om at institusjonen ikke bare innhenter informasjon om kvaliteten i studietilbudene, men også at denne informasjonen anvendes til å vurdere og utvikle kvaliteten i studietilbudet, og at denne kvalitetsutviklingen dokumenteres på en

hensiktsmessig måte. NOKUT har erfart at mange institusjoner har utfordringer med å analysere den innhentede informasjonen på en måte som fremmer videreutvikling. Et vanlig problem er kvalitetsrapporter som er mer deskriptive enn analytiske, og som virker repetitive fra år til år. For å kunne bruke kunnskap fra kvalitetsarbeidet til å videreutvikle kvaliteten i studietilbudene på en systematisk måte er det avgjørende at den informasjonen som er innhentet, blir analysert på en egnet måte og deretter fulgt opp med tiltak, slik at den fører til videreutvikling. Gjennom systematisk analyse og vurdering av den tilgjengelige informasjonen kan kunnskapen som kommer frem, bringes videre til relevante fora og aktuelle ledernivåer med avgjørelsesmyndighet.

Vurdering

Kvalitetssystemet inneholder føringer for hvordan informasjon skal innhentes gjennom evalueringer, studentundersøkelser, registerdata og annet. Det er også beskrevet på et overordnet nivå hvordan dataene skal benyttes i forbindelse med fagmiljøenes vurdering av studiet, i rapportering, i studieporteføljestyling og i virksomhetsstyringsprosessene. Mer utfyllende beskrivelser av hvilke data som skal brukes i ulike sammenhenger fremkommer av rapporteringsmaler i kvalitets- og virksomhetsrapporteringen. Det er laget ressursider i Canvas der ulike informasjonskilder vil bli nærmere beskrevet og data kan bli tilrettelagt f.eks. gjennom publisering av tidsserier på sentrale data. I tillegg til dette vil det mer sporadisk bli gjort undersøkelser og analyser av ulike temaer initiert av universitetsledelsen og fakultetene.

Kravet er utvilsomt oppfylt.

Forskriftskrav

Institusjonen skal systematisk kontrollere at alle studietilbud til enhver tid oppfyller kravene til akkreditering.

NOKUTs veileder (utdrag)

Alle studietilbud i høyere utdanning skal være akkreditert av NOKUT eller av institusjonen som tilbyr studietilbudene. Når et studietilbud er akkreditert, er det institusjonen som tilbyr det, som har ansvar for å vedlikeholde og utvikle kvaliteten i studietilbudet. Dette gjelder uavhengig av om akkrediteringen er gjort av institusjonen selv eller av NOKUT. Mens myndighetene i en rekke andre europeiske land jevnlig reakkrediterer alle studietilbud, er akkreditering av studietilbud i Norge ikke tidsbegrenset. I Norge har samfunnet og myndighetene tillit til at institusjonene selv er i stand til å sikre og videreutvikle kvaliteten i sine utdanninger, under forutsetning av at de har tilfredsstillende rutiner og dokumentert praksis for kvalitetssikring av studietilbudene.

(...)

Universitets- og høyskoleforskriften § 1-8 femte ledd innebærer at institusjonen, i tråd med rutiner i kvalitetssystemet (jf. § 1-7 bokstav b), systematisk skal kontrollere at alle studietilbud til enhver tid innfrir kravene til akkreditering.

Forutsetninger for systematisk kontroll

Universitets- og høyskoleforskriften § 1-8 femte ledd presiserer at det er krav om kontinuerlig oppfyllelse av akkrediteringskravene. Dette innebærer at institusjonen har egnede rutiner for systematisk kontroll ved akkreditering av nye studietilbud og for systematisk kontroll av eksisterende studietilbud, uavhengig av om institusjonen har myndighet til å akkreditere egne studietilbud eller om institusjonen må søke NOKUT om akkreditering. Frekvens og omfang av kontrollene må tilpasses til hva institusjonen anser som nødvendig for å sikre at kravene til enhver tid er oppfylt. Hvilke ordninger institusjonene må ha for systematisk å kontrollere studietilbudene, vil variere avhengig av institusjonens og studietilbudenes egenart og behov. Det er opp til hver enkelt institusjon å finne ordninger som er hensiktsmessige for å sikre tilstrekkelig kontroll.

NOKUT erfarer at mange institusjoner har flere ordninger som til sammen sikrer tilstrekkelig kontroll, men at det kan være en utfordring med både systematikk, helhetlig oversikt og tydelig ansvarsfordeling. Følgende forutsetninger er viktige for at institusjonen skal kunne sikre at alle studietilbud til enhver tid oppfyller kravene til akkreditering:

- Kvalitetssystemet skal inneholde rutiner for systematisk kontroll med, og videreutvikling av, kvaliteten i studietilbudene, herunder beskrivelser av hvordan den systematiske kontrollen skal gjennomføres i praksis, og hvem som har ansvar for dette.
- Alle studietilbud skal ha en tydelig faglig ledelse med et definert ansvar for kvalitetssikring og -utvikling av studietilbudet. Dette innebærer ikke at den eller de som er ansvarlig for studietilbudet, selv skal kontrollere alle krav, men institusjonen må sørge for at faglig ledelse har tilgang til tilstrekkelig informasjon for å kunne ivareta sitt ansvar og sin myndighet til å kunne følge opp avvik.
- De som har roller i den systematiske kontrollen, skal være kjent med sitt ansvar og har god kjennskap til kravene til akkreditering av studietilbud.

Den faglige ledelsen for studietilbudet og fagmiljøet som er tilknyttet studietilbudet, skal bidra i den systematiske kontrollen, for å sikre en reell faglig vurdering av om studietilbudet innfrir kravene til akkreditering. Institusjonen må sørge for helhet og sammenheng i den systematiske kontrollen, både for å sikre at de ulike kravene til akkreditering blir kontrollert så ofte som nødvendig, og for å sikre at ulike roller og kompetanseområder ved institusjonen bidrar i kontrollen (eksempelvis faglig ledelse, studieadministrasjon, HR osv.).

Noen institusjoner benytter eksterne fagfeller til å vurdere enkelte av akkrediteringskravene. Et konkret eksempel på dette er kravet i studietilsynsforskriften § 2-2 andre ledd om at studietilbudet skal være faglig oppdatert og ha tydelig relevans for

videre studier og/eller arbeidsliv. De eksterne fagfellene har vurdert kravet i forbindelse med periodisk evaluering av studietilbud, som noen institusjoner har valgt å kombinere med systematisk kontroll. Merk likevel at periodiske evalueringer skal være et ledd i arbeidet med å videreutvikle, altså ikke kun sikre, kvaliteten i studietilbudet.

Institusjonen skal dokumentere sitt arbeid i forbindelse med den systematiske kontrollen. Studieprogramrapporter er ett av mange eksempler på måter å dokumentere denne delen av kvalitetsarbeidet.

Vurdering

Ansvar for at studieprogrammene til enhver tid oppfyller alle krav til akkreditering er plassert hos programansvarlige og, der programansvarlig(e) ikke har budsjett- og personalansvar, hos nærmeste leder med slikt ansvar.

Den systematiske kontrollen av at studietilbudene oppfyller alle krav til akkreditering skjer dels gjennom den ordinære rapporteringen, dels gjennom godkjenning av revidering av programplaner, og dels i de periodiske evalueringene. Ved rapportering på programnivå skal programansvarlig kontrollere at forskriftskrav mht. fagmiljø er oppfylt. Ved rapportering på instituttnivå skal instituttleder kontrollere om alle relevante forskriftskrav er oppfylt på instituttets studietilbud. Revisjon av programplaner skjer gjennom en formell godkjenningsprosess. I denne prosessen vurderes det om krav til akkreditering fortsatt er oppfylt på områder hvor det foretas endringer som gjør en slik vurdering relevant.

De periodiske evalueringene ved OsloMet er todelt, der den første delen er en selvevaluering der studietilbudet skal gjennomgå med tanke på om den oppfyller alle krav til akkreditering. Selvevalueringen danner utgangspunkt for utforming av mandat til den eksterne komiteens evaluering.

Kravet vurderes som oppfylt.

Forskriftskrav

Institusjonen skal gjennomføre periodiske evalueringer av alle studietilbud som ledd i arbeidet med å videreutvikle kvaliteten. Studenter, samt representanter fra arbeids- eller samfunnsliv og eksterne fagfeller som er relevante for studietilbudet, skal bidra i evalueringene.

NOKUTs veileder

Kravet innebærer at institusjonen, etter en syklus den selv har fastsatt, skal evaluere studietilbudene sine. Dette inkluderer alle typer studietilbud, herunder gradsgivende studier, årsheter, videreutdanninger og emner som ikke inngår i et studieprogram, og på

alle nivå (bachelor, master og ph.d.). Evalueringene bør omfatte studietilbudet som helhet, og ikke bare enkelte deler. Hvor ofte slike evalueringer bør gjennomføres, altså lengden på syklusen som institusjonen fastsetter, er avhengig av hva som kreves for å vedlikeholde og utvikle kvaliteten i studietilbudet. Resultatene fra periodisk evaluering bør gjøres tilgjengelig for studenter, ansatte og eksterne samarbeidspartnere, så fremt ikke bestemmelser om taushetsplikt er til hinder for det.

Bestemmelsen i § 1-8 sjette ledd presiserer at det primære formålet med periodiske evalueringer er kvalitetsutvikling. Evalueringene skal være en integrert del av institusjonens kvalitetsarbeid, og stå i sammenheng med andre rutiner og prosesser i institusjonens kvalitetssystem. Ved å presisere at formålet med periodiske evalueringer er utvikling, tydeliggjør bestemmelsen at det går et skille mellom kravet om periodiske evalueringer og kravet om systematisk kontroll av studietilbud.

Dersom periodiske evalueringer inngår i institusjonens rutine for systematisk kontroll, skal evalueringene i alle tilfeller bidra til faglig utvikling, og ikke kun være en ren kontroll av at studietilbudet innfrir minstekravene til akkreditering.

Det er opp til institusjonen å velge evalueringenes tema, metodikk, omfang og hyppighet, og institusjonen må vurdere innretningen ut fra størrelsen på studieporteføljen. NOKUT anbefaler at institusjonen åpner for at evalueringene kan tilpasses studietilbudenes egenart. Institusjonen skal på egnet måte involvere eksterne fagfeller og representanter fra arbeids- eller samfunnsliv som er relevante for studietilbudet, i evalueringene. Dette betyr imidlertid ikke at det er et krav om at disse skal bidra i alle vurderinger av alle emner som inngår i et studietilbud. NOKUT erfarer at det er behov for å presisere at det skal være ekstern representasjon i de periodiske evalueringene, fra både arbeidslivet og akademien. Det å få faglig funderte tilbakemeldinger fra eksterne fagfeller er viktig for kvalitetsutviklingen av studietilbud, på samme måte som ved fagfellevurdering av forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid.

Vurdering

En seksårs syklus for periodiske evalueringer er opprettholdt i forslaget. [Retningslinjer for periodiske evalueringer](#) ble revidert i januar 2024, og det ble da tatt inn en presisering av at retningslinjene omfatter alle studiepoengsgivende tilbud. Rapportene fra periodiske evalueringer publiseres på OsloMets nettsider. Sammensetning av de evalueringspanelene er iht. forskriften. Utdanningsutvalget behandler årlig en sak som oppsummerer hovedpunkter fra periodiske evalueringer som er avsluttet det siste året.

Kravet er utvilsomt oppfylt.